

*Aș vrea să le dedic acest ghid tuturor părinților
care au citit sau au ascultat*

*Principiile ortodoxe de creștere a copiilor¹,
făcând eforturi să-și schimbe felul de a se raporta la copiii lor,
dar mai cu seamă părinților care caută să facă parte dintr-o
comunitate închegată în care să crească împreună,
ca mame și ca tați.*

*Vouă vă este dedicat îndrumarul de față, pentru că unul dintre
cele mai mari daruri pe care le putem oferi copiilor noștri este să
facem efortul de a învăța cum să îi creștem mai bine...
pentru Împărăția lui Dumnezeu.*

Philip Mamalakis

Philip Mamalakis, Kendra Hunter
Kristina Tartara, Stephanie Petrides

Educarea copiilor pentru Împărăția lui Dumnezeu

Un ghid practic

Traducere din limba engleză
Diana Stănciulescu

editura
Σοφία

București

¹ Volum apărut la Editura Sophia în 2018.

ANEXA 8 (SESIUNEA 8)

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, și al Fiului, și al Sfântului Duh. Amin!
Slavă Ție, Doamne, slavă Ție!

Împărate ceresc, Mângâietorul, Duhul adevărului, Care pretutindena ești și pe toate le împlinești, Vistierul bunătăților și Dătătorul de viață, vino și Te sălășluiește întru noi și ne curățește pe noi de toată întinăciunea și mântuiește, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi. (*de trei ori*)

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Din Acatistul Maicii Domnului, îndrumătoarea și ocrotitoarea copiilor:**Condacul 8**

Unde vor găsi copiii noștri bucurie și mângâiere, pribegind prin valea mult primejdioasă și zbuciumată a lumii, dacă nu la tine, Preacurată? Călătorește împreună cu ei și învață-i calea cea dreaptă, ca să cânte lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul 8

Pentru toți ești Maică milostivă, Stăpână, noi cei ce toți dorim să fim numărați printre fiii tăi duhovnicești. De aceea, ne încredințăm copiii în mâinile tale și cu umilință te rugăm:

Binecuvântează-ne copiii, ca să rămână în trezvie și să se roage pentru a nu cădea în ispită;

Binecuvântează-ne copiii, ca să fie părtași fericirii cerești pentru care au fost născuți;

Cuprins

<i>Introducere</i>	7
Prima sesiune: Să ne creștem copiii gândindu-ne mereu la „linia de sosire”	13
Sesiunea a doua: Să răspundem adecvat, să nu reacționăm impulsiv	27
Sesiunea 3: Să înțelegem luptele din perspectiva valorilor și virtuților Împărăției lui Dumnezeu. Partea 1.	45
Sesiunea 4: Să înțelegem luptele din perspectiva valorilor și virtuților Împărăției lui Dumnezeu. Partea a doua.	59
Sesiunea 5: Să facem distincția între starea sufletească și comportament. Partea 1	73
Sesiunea 6: Să facem distincția dintre starea sufletească și comportament. Partea a doua	87
Sesiunea 7: Să facem distincția între starea sufletească și comportament. Partea a treia.	107
Sesiunea 8: Să facem distincția între starea sufletească și comportament. Partea a patra	125
Sesiunea 9: Să îi învățăm bucuria ascultării	145
Sesiunea 10: Să îi învățăm bucuria pocăinței	159
<i>Anexe</i>	175
<i>Despre autori</i>	197

late se aplică la propria ta experiență. Nu este necesar să le împărtășești și celorlalți aceste reflecții dacă nu dorești.

SĂ EXERSĂM

Ai ocazia să pui în aplicare cu un partener de lucru sau în grupuri mici câteva dintre ideile și deprinderile nou-descoperite, după care le veți discuta în grupuri mai mari.

SĂ TRECEM LA TREABĂ!

Spre sfârșitul fiecărei sesiuni, această rubrică îți va da prilejul să îți stabilești propriile obiective pentru săptămâna următoare, bazate pe unele dintre lucrurile nou-învățate.

SĂ RECAPITULĂM

În încheiere, îți propunem să subliniezi elementele-cheie ale sesiunii respective. I le poți împărtăși soțului sau soției tale (dacă nu a reușit să participe) ori folosește-le, eventual, dacă nu iei parte la sesiunea următoare și poți, astfel, să le aprofundezi pentru când reiei firul întâlnirilor. Astfel îți reamintești cele discutate anterior.

Nădărdum că acest ghid practic îți va fi pe plac și, mai ales, sperăm că vei continua să înveți și să evoluezi alături de copiii tăi, crescându-i pentru Împărăția lui Dumnezeu.

Philip Mamalakis

PRIMA SESIUNE

Să ne creștem copiii gândindu-ne mereu la „linia de sosire”

Capitolul 1: Să gândim pe termen lung
Capitolul 2: Cum învață copiii

*Dacă de la bun început îi învățăm să iubească adevărata înțelepciune,
vor avea comori și slavă mai mari decât ar putea aduce orice bogății.
(Sfântul Ioan Gură de Aur)*

*Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui
și toate acestea se vor adăuga vouă.
(Matei 6, 33)*

SĂ NE RUGĂM...

Vezi Anexa 1.

SĂ PORNIM LA DRUM!

Împărtășește-ne câteva speranțe, obiective și aspirații ale tale în ceea ce-i privește pe copiii tăi.

Ce țeluri crezi că are Dumnezeu pentru toți copiii noștri?

**Comparând cele două liste de mai sus, ce observi?
Prin ce se aseamănă și prin ce se deosebesc?**

SĂ ASCULTĂM

Bun-venit la ghidul practic conceput pentru a însoți *Principiile ortodoxe de creștere a copiilor*. Mă bucur că îți pot împărtăși câteva dintre reflecțiile mele privind modul în care poți parcurge această carte – pe cont propriu sau în cadrul unui grup. Faptul că ai găsit timp pentru a cugeta la creșterea copiilor și a învăța mai multe pe această temă cred că este un dar pe care li-l faci copiilor tăi. Cu timpul, va da roade în schimbările pe care le vei observa în privința felului în care te raportezi la ei și cum vă raportați unul la celălalt fiecare, în cadrul familiei voastre.

Putem lesne presupune că obiectivul nostru, ca părinți, este să-i facem pe copiii noștri să se poarte frumos, și de aceea explorăm cărțile despre creșterea copiilor și căutăm experți care să ne ajute în această direcție. Adesea, părinții mă întreabă: „Ce pot face pentru ca prichindeii mei să se înțeleagă bine între ei și să mă asculte când le spun ceva?” Doar scopul nostru este să ne asigurăm că ei vor proceda cum este mai bine, nu-i așa? Însă, dacă persistăm cu această atitudine, vom deveni tot mai frustrați și vom resimți tot mai des eșecul, întrucât, orice am zice și orice am face, copiii noștri nu se vor purta mereu cum trebuie: tot nu-și vor strânge jucăriile și tot se vor mai certa unii cu alții.

Este realist să avem următoarele așteptări? Da, ne-am așteptat ca, dacă au trei ani ori șase (sau chiar și dacă au 16 ani), să fi deprins deja răbdarea față de frații lor, încât să nu se mai certe niciodată, să aibă stăpânire de sine suficient cât să aștepte până la sfârșitul mesei pentru a-și primi desertul sau să fi deprins autodisciplina de a-și face ordine în cameră înainte să iasă afară, la joacă. Ar fi ceva de vis ca cei mici să se poată comporta, pur și simplu, ca niște

adulți responsabili, nu-i așa? Ei bine, da, este doar un vis! În realitate, este remarcabil că avem asemenea obiective pentru copiii noștri. Numai că atingerea obiectivelor va dura.

Indiferent care sunt visurile și dorințele mele, ca părinte, și copiii mei se vor purta ca toți copiii, vor gândi și vor învăța ca toți ceilalți copii. Va trebui să înțelegem că așa stau lucrurile și să ne conformăm, propunându-ne ca și copiii noștri să învețe în timp, nu să devină experți în aceste privințe. A le cere o dezvoltare cognitivă incongruentă cu vârsta lor este o lipsă de respect, însă a-i sprijini să învețe toate aceste lucruri în timp reprezintă o dovadă a iubirii pe care le-o purtăm.

A fi părinte – sau a învăța cum se cresc copiii – înseamnă să învățăm să reacționăm adecvat la orice comportamente inadecvate, încât, cu timpul, și copiii noștri să devină niște adulți cu adevărat maturi, responsabili și plini de compasiune. Stă în puterea noastră să învățăm să-i creștem astfel, lămurindu-ne, înainte de toate, care sunt obiectivele noastre pe termen lung, iar apoi să ne concentrăm asupra acestor obiective în modul în care interacționăm cu ei și cum intervenim.

Prin acest îndrumar (ca și prin cartea despre creșterea copiilor) nu vom înlătura provocările creșterii copiilor, însă putem înlătura unele nelămuriri, nesiguranța și confuziile privind creșterea copiilor, te putem ajuta să te simți mai stăpân pe tine când le ești alături copiilor tăi în timp ce ei învață, treptat, toate lucrurile de care au nevoie pentru a ajunge la o maturitate trăită cu bucurie! Dumnezeu să te binecuvânteze în această călătorie!

Philip

SĂ ÎNVĂȚĂM

Citind Epistola către Galateni (5, 22-23), aflăm care sunt valorile și virtuțile Împărăției lui Dumnezeu, roada duhului: „dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția; împotriva unora ca acestea nu este lege”.

În fragmentul de mai jos din cartea *Principii ortodoxe de creștere a copiilor*, aflăm și cum s-ar defini „succesul” din perspectivă duhovnicească, potrivit țelurilor pe care Dumnezeu le are pentru copiii noștri:

Copii împliniți sunt aceia care își asumă virtuțile Împărăției lui Dumnezeu, așa încât, și atunci când vor merge la facultate sau când se vor căsători, să trăiască potrivit acestor valori – nu pentru că noi îi urmărim sau pentru că noi le-o cerem, ci pentru că ei cred în adâncul inimii lor în aceste lucruri. (...)

Dincolo de a avea doar niște copii supuși, ne dorim ca ei să dobândească răbdarea, bunătatea, blândețea, înfrânarea și toate virtuțile care îi vor ajuta să se îplinească la maturitate. Ne dorim ca ei să învețe cum să caute înțelepciunea adevărată și să dobândească dragoste jertfelnică față de ceilalți. Ne dorim să crească însetați de dreptate, ca să se îndestuleze de dreptate. Ne dorim pentru copiii noștri să știe, în adâncul sufletului lor, că adevărata cale către împlinire este strădania de a te sfinți, de a deveni sfânt. (pp. 25-26)

Iar roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția; împotriva unora ca acestea nu este lege. Iar cei ce sunt ai lui Hristos Iisus și-au răstignit trupul împreună cu patimile și cu poftele (Galateni 5, 22-23).

SĂ DISCUTĂM!

Ce ți-a atras atenția în fragmentul de mai sus?

Întoarce-te la cele două liste pe care le-ai întocmit în secțiunea SĂ PORNIM LA DRUM! Mai sunt și alte obiective pe care vrei să le adaugi la lista ta sau la lista pe care ne gândim că ar face-o Dumnezeu?

În ce privințe obiectivele tale se aliniază cu cele ale lui Dumnezeu? În ce privințe intră în contradicție?

SĂ ÎNVĂȚĂM

În fragmentul de mai jos, Philip Mamalakis reflectează la cum ar trebui să reacționeze adecvat când copiii săi se ceartă la masă pentru o jucărie:

Pe termen scurt, nu voiam decât o cină liniștită și niște copii care să se poarte frumos. Alte obiective pe termen scurt, la fel de tentante, sunt să ai copii care ascultă și fac ce le spui, copii care nu se ceartă și nu se poartă urât, sau un cămin liniștit unde toată lumea se înțelege cu toată lu-

mea. Uneori, obiectivele pe termen scurt ne pot distra de la obiectivele pe termen lung. Părinții sunt tentați să intervină pentru a înlătura pe termen scurt un comportament greșit, într-un mod care subminează obiectivele noastre pe termen lung. Ca și cum i-ai spune direct răspunsul corect la tema lui la matematică. Pe termen scurt, își termină munca mai repede și fără să se chinuiască, dar, pe termen lung, el nu învață matematică. Să determini un copil să nu se mai poarte urât poate rezolva pe termen scurt problema comportamentului urât, dar nu îl învață neapărat și pe termen lung cum să fie stăpân pe propriul comportament. Uneori, trebuie să renunțăm la dorințele noastre pe termen scurt pentru a lucra la împlinirea obiectivelor pe termen lung. (pp. 20-21)

SĂ EXERSĂM

Pornind de la exemplul părintelui Philip la masă, gândește-te la o situație anume în care și tu, ca părinte, ai căzut în capcana de a reacționa potrivit obiectivelor tale pe termen scurt. Care au fost obiectivele pe termen scurt ce au fost prea tentante în cazul tău?

Întoarce-te la lista pe care ai întocmit-o în secțiunea SĂ PORNIM LA DRUM! Care ar fi obiectivele duhovnicești pe termen lung la care ar trebui să mai lucrezi în situația descrisă de tine?

Dă exemple de lucruri pe care le faci deja cu copiii tăi și prin care simți că deja lucrezi la obiective duhovnicești pe termen lung în ceea ce îi privește.

SĂ ÎNVĂȚĂM

În continuarea acelei întâmplări, părintele Philip ne împărtășește următoarele gânduri:

Provocările de la tot pasul și greul creșterii copiilor nu sunt doar importante, ci sunt, de fapt, cele mai importante clipe în care îi putem învăța pe copiii noștri cum să trăiască și cum să iubească în lume. Prilejurile de a-i învăța se ivesc când copiii noștri nu se poartă frumos, când au luptele lor. Departe de a fi ceva ce ar trebui evitat, purtările nedorite ale copiilor noștri sunt cele mai rodnice prilejuri pentru învățatură. Vrem să învățăm să întrebuițăm cu înțelepciune mijloacele de a crește copiii pentru a ne folosi de aceste ocazii. (p. 36)

Apoi, ne împărtășește câteva tehnici care să ne ajute în urmărirea obiectivelor noastre pe termen lung atunci când suntem prinși în tumultul vieții de zi cu zi:

Cele trei mijloace de maximă importanță pe care le avem, ca părinți, sunt:

- felul în care noi ne trăim viața;
- felul în care ne raportăm la copiii noștri;
- cum le vorbim. (p. 36)

*Sfințenia părinților este cel mai bun mod de a ne crește copiii întru Hristos.
(Sfântul Porfirie Kavsokalivitul)*